Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 16. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го СІЧНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 25, 1986 No. 16. VOL. XCIII.

ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ ПОСТУПОВО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ

Учасники нарад (сидять, зліва): о. Б. Тарнавський, Владика М. Гринчишин, проф. І. Шевченко, д-р С. Ворох, проф. О. Пріцак, В. Робак; (стоять, зліва): д-р Л. Гайда, Д. Кордуба, проф. М. Лабунька, Л. Стецик, В. Баранецький, І. Хамуляк, д-р А. Сливоцький і проф. Ф. Сисин.

Кеймбридж, Мас. (ІЯХ). — „Імпакт здійснення Гарвардського Проєкту повинен піти на сотки, а може і на ціле друге тисячоліття. Немає зараз в нас другого, не то ліпшого, але рівного проєкту".

Так розуміють суть Гарвардського Проєкту ті, які взялись його реалізувати.

У суботу, 21-го грудня 1985 року в приміщеннях Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету зустрілися представники наукового і ділового комітетів і провели річеву виміну думок про дотеперішні осяги, пляни на майбутнє, особливо про потребу тісної координації дій в здійсненні цього проєкту.

Грошові впливи дали досі понад 300,000 дол. готівки та понад 200,000 дол. деклярацій, разом понад півмільйона долярів. Якщо взяти під увагу потребу різних пояснень громаді, певного скептицизму, що в таких ситуаціях є завжди видний, до цього теж явно ворожі зусилля цей проєкт взагалі знищити, то доте-

(Закінчення на стор. 4)

Появилося нове число журналу „Рідна Школа"

Ню Йорк. — Тут появилося нове число журналу „Рідна Школа" за листопад 1985 рік, число 3(82), рік XXI. Видає його Шкільна Рада при УККА і Централя Опікунів тричі на рік. Головним редактором є д-р Євген Федоренко, річна передплата виносить 6 дол.; одне число 2.50 дол.; включно з пересилкою.

Журнал „Рідна Школа" — єдиний в Америці на педагогічні теми, подає цінний матеріял для всіх тих, кому не байдужа справа українського шкільництва і молоді.

На обкладинці — приємна світлина матуристів шкіл українознавства Метрополітального Ню Йорку з вчителями й катехитами перед Домом Української Культури в Бавнд Бруку 1985 року.

Зміст журналу різнорідний і включає матеріяли багатьох авторів.

Особи, які бажають замовити це і попередні числа, повинні писати на адресу Шкільної Ради: Education Council — UCCA, P.O. Box 391 — Cooper Sta., New York, N. Y. 10276-0391.

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА американську економічну і військову допомогу для Ель Сальвадору, тамошня економіка дуже занепала. Президент Хозе Наполеон Дуарте, порадившись з відповідальними міністрами в уряді, наказав піднести ціни на бензину і перевів девалюацію місцевої валюти. Щоб не викликати незадоволення серед населення Дуарте не зачіпав цін на товари широкого запотребування, зокрема харчі, але мусів заморозити ціни на деякі з них у зв'язку з девалюацією. Виступаючи на телевізійній програмі з поясненням цих заходів, президент Дуарте заявив, що потягнення уряду були конечними з огляду на дестабілізацію економіки спричинену також саботажами марксистського руху спротиву. Шкоди заподіяні марксистами в 1985 році обраховують на чверть мільйона долярів.

ВАЛІД ДЖУМБЛЯТ, лідер ливанських друзів, однієї з більших парамілітарних фракцій, яка не задоволена теперішньою політикою уряду президента Аміна Гемаєля, заявив в Дамаску, Сирія, що Ливан правдоподібно знову переживатиме політачну і мілітарну кризу, а в такому випадку тяжко буде оминути кровопроплиття. Він вважає, що зірвання недавно підписаного договору про завішення зброї і припинення боїв між поодинокими фракціями, чого віддавна, мовляв, домагалася Сирія, це „нещастя" для ливанського народу. Він вважає, що ситуація тепер є далеко гіршою від тієї, яка існувала в 1982 році, тобто під час окупації південного Ливану ізраїльськими військами.

ЕЛІ ВІЗЕЛЬ, жидівський письменник і вчитель, який був головою Ради голокосту у З'єднаних Стейтах Америки і з цього посту вів суперечку з президентом Роналдом Рейгеном перед його поїздкою до Західньої Німеччини і плянованих відвідин військового цвинтаря в Бітбургу, поїхав прший раз, після закінчення Другої світової війни до Федеративної Республіки Німеччини. Він взяв участь в дводенних американсько-німецького комітету, який був створений після війни для втримання живого спогаду про нацистівські страхіття.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ продовжується переслідування і засуди дисидентів і людей, які обороняють свої права і права людини взагалі. Наприклад, недавно на Захід продісталася вістка, що агенти КГБ заарештували грузинського лікаря-генеколога Елуарда Гудаву тільки за те, що він на бальконі свого помешкання повісив плякат із закликом, щоб влада припинила переслідування його і його родину. Гудаву засудили на чотири роки тяжких робіт в концтаборах на Сибірі за „злісне хуліганство". Три роки тому він домагався видати йому візу на виїзд за кордон. Старший брат Гудави Тенгіз був засуджений минулого року за „антисовєтську пропаганду". Брати Гудави активні члени групи нагляду за виконанням Гельсінкських угод і практикуючі християни.

У ВАШІНҐТОНІ І ТРЕНТОНІ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Трентон, Н. Дж. — Газета „Стар Леджер" помістила у виданні з 23-го січня ц.р. ширшу інформацію про відзначення Дня Української Державности, яке, як відомо, українська спільнота у вільному світі відзначає 22-го січня кожного року, на стейтовому і міському рівнях.

У Трентоні, столиці стейту Ню Джерзі, губернатор Томас Кейн, республіканець, відчитав підписану ним раніше проклямацію Дня Української Незалежности, вшановуючи тим самим проголошену 22-го січня 1918 року самостійність і незалежність українського народу актом Четвертого Універсалу. Під час спеціяльної церемонії з цього приводу губернатор Т. Кейн заявив, що важним є, щоб пригадувати у вільному світі ці дати української самостійности і соборности поки український нарід не відзискає повної свободи і поки в Совєтському Союзі не шанують прав людини.

В тому самому часі нюджерзький сенатор Билл Бредлі, демократ, прославляв послідовну боротьбу українського народу за свою самостійність на форумі Сенату ЗСА кажучи, що дух самостійництва і боротьба за нього тривають до наших днів, не зважаючи на тяжкі обставини під совєтським режимом. „Від часу совєтської окупації України в 1921 році, — заявив сен. Бредлі, — Україна потерпіла і втратила дуже багато, але її нарід твердо і послідовно тримається своїх традицій, культури і релігії."

Сенатор згадав зокрема про Великий голод в Україні в 1932-33 роках, у якому Україна втратила понад сім мільйонів осіб, переважно

(Закінчення на стор. 4)

Танцювальний ансамбль „Чайка" виступить на Союзівці

Група танцюристів ансамблю „Чайка"

Джерзі Сиҭі, Н. Дж., — Як уже інформовано в суботу, 1-го лютого ц.р., на Союзівці відбудеться зустріч союзовців трьох Округ Нової Англії. Зустріч відбудеться заходом координатора братської діяльности при УНСоюзі Маріянни Сакалош в порозумінні з головами Округ, Ню Гейвену — д-ром Михайлом Снігуровичем, Бостону — Володимиром Гетьманським і Вунсакету — Аліком Худолієм.

Голови згаданих Округ в порозумінні з поодинокими відділами приготовляють поїздку союзовців на Союзівку, щоб взяти участь в зустрічі великої союзової родини. Зустріч заповідається успішно,бо поважна скількість союзовців вже замовили мешкання на Союзівці. Голова Округи Вунсакету А. Холодій замовив приміщення на 50 осіб.

Після спільної вечері буде мистецька програма,під час якої виступатиме танцювальний ансамбль „Чайка" з Осередку СУМА в Йонкерсі, Н. Й., який нараховує 40 молодих танцюристів і є відомий з багатьох виступів у різних місцевостях Америки. Хореографом ансамблю „Чайка" є Орест Русинко. По виступі танцюристів буде забава з танцями при звуках оркестри Аліка і Дорка.

Для поширення братської діяльности, союзовий координатор запрошує на ту першу цьогорічну родинну зустріч союзовців з Округ сусідніх стейтів. Всіх гостей цієї товариської зустрічі привітають члени Екзекутиви.

Гості, які плянують ночувати на Союзівці, повинні замовити собі кімнати в Управі Оселі, телефонуючи на число (914) 626-5641.

Р. РЕҐЕН ПЛЯНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ДОПОМОГУ НІКАРАҐУАНСЬКИМ ПАРТИЗАНАМ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен вирішив звернутись до Конгресу з проханням виділити 90-100 мільйонів долярів на допомогу нікараґуанським партизанам. З цієї суми не менш як 60 міл.дол. буде виділено на купівлю зброї, а решта піде на придбання продуктів, ліків, одягу та інших невійськових речей.

Президент запросив в Білий Дім сенаторів-республіканців і заявив їм, що Совєтський Союз буде уважно спостерігати за тим, наскільки успішними виявляться спроби Адміністрації виділити допомогу нікараґуанським та анґольським партизанам, а також добитися асиґнувань на оборону, особливо на „стратегічну оборонну ініціятиву".

Р. Реґен зауважив також, що в цьому році З'єднані Стейти Америки відвідає генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов, і „наш успіх на цій зустрічі буде залежати від того, які враження на нього справлять наші позиції в світі та наша єдність".

Минулими роками спроби Адміністрації президента Р. Реґена виділити допомогу повстанцям Нікараґуа наштовхувалися на спротив багатьох конґресменів. Співробітники Білого Дому вважають, що, мабуть, і цього разу просьба про виділення допомоги партизанам наштовхнеться на заперечення в Конґресі, але Адміністрація має надію, що тепер повстанці мають більше шансів дістати допомогу, ніж це було ще зовсім недавно.

Як зауважив один предсtавник Адміністрації, в останні місяці сандіністи втратили багато друзів серед конгресменів. І це сталося в першу чергу тому, що сандіністський режим посилив натиск на Католицьку Церкву і на незалежні засоби масової інформації, надає підтримку терористам в інших країнах і все частіше воює з партизанами руками „дорадників" з Куби.

Лідер республіканської більшости в Сенаті Боб Дол заявив після зустрічі в Білому Домі, що більшість сенаторів схиляються в користь дальшої допомоги нікараґуанським партизанам, хоч тепер ще завчасно говорити, яку форму прийме ця допомога. Білий Дім офіційно звернеться в Конґрес з відповідною просьбою на початку лютого.

Речник Білого Дому Леррі Спікс натякнув, що Адміністрація, мабуть, буде також просити про виділення допомоги анґольським партизанам, лідер яких Йонаш Савімбі повинен прибути до Вашінґтону в кінці січня. Не виключено, що його прийме у Білому Домі президент Р. Реґен. Однак вважають, що багато конґресменів буде виступати проти допомоги анґольським партизанам на тій підставі, що вони одержують підтримку від Південно-Африканської Республіки.

За деякими повідомленнями, президент Р. Реґен буде просити також виділити ще 250 мільйонів долярів для афганських партизанів.

В Ню Йорку викрили великі грошові надужиття

Ню Йорк. — Справа надуживань в адміністрації міста Ню Йорку, конкретно у бюрі, що займається збиранням кар за переступлення приписів для пакрування автомобілів, набирає щораз більшого розголосу. Це сталося в наслідок заяви адвоката агенції в дільниці Квінсу для збирання кар за паркування, Майкела Давда, що президент Квінсу Доналд Менес казав йому передати зібрані гроші безпосередньо директорові бюра для тих справ, Джофрі Лінденауерові. Дж. Лінденауер був арештований минулого тижня за хабарництво саме при збиранні грошей за переступлення паркових приписів.

Заява адвоката М. Давда кинула світло на таємничу пригоду президента Квінсу Д. Менеса з 10-го січня ц.р., про яку постійно подавали усі засоби інформації. Д. Менеса знайшли в його авті пораненого, а вже в лікарні він дістав серцеву атаку. Коли йому покращало він двічі подавав інші вияснення щодо того що з ним сталося.

Тепер показується, що він був вмішаний персонально у хабарництво і вже в четвер, 23-го січня ц.р., навіть мейор міста Едвард Кач змінив свою настанову та не боронить Д. Менеса, а навпаки у пресовій конференції заявив, що коли нові інформації про хабарництво правдиві, Д. Менес повинен уступити.

Ці нові дані про грошові надужиття серед найвищих урядовців адміністрації міста Ню Йорку викликали велику напругу в ратуші.

ЗСА ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ СССР ПЕРЕД ВМІШУВАННЯМ У СПРАВИ ЄМЕНУ

Вашінгтон. — Адміністрація президента Роналда Реґена, побоюючись, що Совєтський Союз підтримуватиме більш радикальну марксистську групу у Південному Ємені, щоб тим самим цілковито опанувати цю країну і забезпечити собі впливи на довшу мету, перестерегла совєтських лідерів перед вмішуванням у внутрішні справи Ємену, чи, як говориться у політичних колах, підтримкою висилки до Ємену військових частин Палестинської Визвольної Організації, або навіть регулярного кубинського війська.

Офіційно Совєтський Союз і альянти Південного Ємену досі зайняли невтральну позицію, мабуть з огляду на те, що вони покищо не знають яка сторона, тобто яка марксистська група переможе у цьому змагу. Але знаючи характер большевизму і веденої Москвою прихованої подвійної політики, на Заході припускають, що у Москві радше схиляються до підтримки „твердих" комуністів у Ємені, хоч обидві ревалізуючі марксистські фракції є за співпрацю із Совєтським Союзом у кожному відношенні.

Бої між цими двома фракціями розпочалися, як відомо, 13-го січня і з малими перервами тривають дотепер. Стоїть однак відкритим питання: звідки „тверді" комуністи отримали зброю, достатню кількість амуніції й іншого військового виряду, хто постачає їх докладними інформаціями про розташування урядового війська і міліції і з числа ініціятиви були започатковані намагання перебрати владу від досі льояльного до СССР президента Алі Нассера Мохаммеда аль-Гассані, який мусів вдатися до драстичних потягнень, розстріляти чотирьох колишніх співробітників за намагання перебрати при допомозі сили влади в країні і виконати атентат на президента. Гассані, який покинув був на короткий час країну, повернувся тепер, згідно з інформаціями пресових агентств і, як виглядає з повідомлень кореспондентів, перебрав повністю керівництво в свої руки і керує боротьбою проти політичних противників. Урядові війська контролюють майже повністю столицею Аден. Противники Гассані заперечують ці інформації.

Речники Державного департаменту у Вашінгтоні заявили, що у боях досі загинуло приблизно понад 10,000 осіб. Вони не скривали свого задоволення дотеперішньою поведінкою Москви, хоч совєтські засоби масової інформації не згадують нічого про поворот президента Гассані, ані про те, що в Москві ще й досі перебуває прем'єр-міністер і міністер закордонних справ Ємену, які перебували в Індії з офіційною візитою, як у їхній батьківщині розпочались бої на вулицях Адену. Існують однак деякі натяки у західній пресі, що совєтські кораблі інформують ребеліянтів про всі деталі і Вашінгтон вважає це також вмішуванням Москви у справи конфлікту у Ємені.

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ повідомив, що інфляція в 1985 році становила 3,8 відсотка, що є на 0,2 відсотка менше, ніж у 1984 році. Починаючи з 1980 року інфляція в З'єднаних Сетйтах Америки постійно зменшується. В 1979 році, в результаті підвищення цін на нафту та економічних невдач президента Джиммі Картера, інфляція в країні досягла вершини — 13,3 відсотка.

ПІСЛЯ РІЗДВЯНИХ і новорічних вакацій конгресмени і сенатори відновили працю. Зустрівшися напередодні відкриття чергового засідання Конгресу з лідерами республіканців у Сенаті і Палаті Репрезентантів, президент Роналд Реген сказав: „До Білого Дому доходять голоси, що з дефіцитом федерального бюджету неможливо боротися до того часу, поки не будуть підвищені податки і зменшені видатки на оборону. Ті, що твердять таке, не мають рації. І я збираюся доказати це". Дізнавшись про ці слова Президента, спікер Палати Репрезентантів Томас О'Нілл сказав, що члени Демократичної партії виступлять проти запропонованих Р. Реґеном зменшень фінансування внутрішніх програм.

ПОСАДНИК КВІНСУ, Ню Йорк. Доналд Менес, який все ще перебуває в шпиталі, повідомив репортерів, що рани на лівій руці він зробивсобі сам. Таким чином Д. Менес заперечев заяву, яку він зробив поліції нібито його викрали двоє невідомих і поранили. В новій заяві Д. Менес попросив пробачення, що ввів в блуд детективів, а також перепросив родину, яка через нього пережила так багато неприємних хвилин. Прочитавши заяву, президент Квінсу відмовився відповідати на запитання репортерів, так що в цій історії ще багато залишається загадково.

РЕЧНИКИ ДЕРЖАВНОГО департаменту повідомили про те, що в цьому фінансовому році військова і економічна допомога Ізраїлеві не буде збільшена. Цей захід викликаний загальною програмою економії і скорочення видатків бюджету відповідно до закону Гремма-Радмена, який передбачає ліквідацію бюджетного дефіциту ЗСА до 1991 року. Військова і економічна допомога Ізраїлеві залишиться на рівні 1985 року, не зважаючи на прохання Тель Авіву про її збільшення. Ізраїль просив 2,3 біл. дол. військової допомоги і два більйони економічної. Адміністрація Р. Реґена виділить лише 1,8 біл. дол. військової допомоги і 1,3 біл. економічної. Крім того Ізраїль повинен повернути 51 міл.дол. із сум, які він одержав.

КОНҐРЕСМЕН РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ Стівен Солаж повідомив, що він має незаперечні докази того, що філіпінський президент Фердінанд Маркос і його жінка Імельда придбали в Мангеттені і на Лонг Айленді, Ню Йорк, нерухомого майна у висоті, яка перевищує чверть більйона долярів. Конгресмен має намір підняти справу про те, яким чином президент, який отримує всього 57,000 долярів за рік, міг придбати майно на таку фантастичну суму. Документи, які має С. Солаж, будуть передані підкомісії Палати Репрезентантів у справах країн Азії і Тихого океану.

В ТЕЛЬАВІВСЬКОМУ університеті відбулася церемонія вручення ступеня почесного доктора колишньому державному секретареві ЗСА Генрі Кіссінджерові. Виступаючи перед зібраними, він сказав: „Терористичні групи в усьому світі користуються підтримкою Совєтського Союзу. На це не можна дивитися крізь пальці". Однак Г. Кіссінджер не уточнив, яку саме допомогу Совєтський Союз надає терористам усіх мастей.

В Києві переписують історію ножицями

Дві версії тої самої знімки: зліва — фото взяте з книжки О. Скоценя, на якому видно його скраю в другому ряді зліва; справа — це саме фото взяте з фотоальбому київського „Динамо". Елімінуючи О. Скоценя, редактори „переїхались" по спині іншого змагуна.

Як відомо, недавно появилася друком книжка споминів широко відомого футболіста Олександра „Леня" Скоценя п. н. „З футболом у світ", в якій крім цікавих споминів поміщено цілий ряд знімок зі спортової кар'єри О. Скоценя. Про книжку ми писали вже обширно на сторінках „Свободи" декілька разів, у зв'язку з відвідинами автора в нашій редакції.

Переглядаючи її однак точніше, ми попали на наглядний доказ як в Совєтському Союзі змінюють не лише справжній перебіг історичних подій України, але навіть історію спортового життя.

На сторінці 261 споминів О. Скоценя знаходиться оригінальна світлина з тренувального табору дружини „Динамо" з Києва у 1941 році. Про цей тренувальний табір О. Скоцень пише обширно у своїй книжці, бо він, як член „Динамо", брав в ньому участь і він знаходиться на цій знімці.

У бібліотеці редакції „Свободи" є також ювілейне видання з 1977 року київського футбольного клюбу „Динамо", яке виповнене знімками з життя цієї славної дружини. На сторінці 20-ій того видання знаходимо ідентичну знімку членів „Динамо" з 1941 року на тренувальному таборі в Одесі тільки... знімку побільшено так вміло, що О. Скоценя просто відтяли. І так завдяки відповідній цензурі совєтські читачі ювілейної книги ніколи не довідалися, що членом „Динамо" в 1941 році був український львівський футболіст Олександер Скоцень. Але знали про це редактори альбому...

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Незгода у державній верхівці

Джін Киркпатрик здобула собі за свого дворічного перебування на пості амбасадора ЗСА в Об'єднаних Націях міжнародне ім'я, як першорядний знавець міжнародних справ, різкий і безкомпромісовий вогог комунізму і знаменитий промовець-полеміст. Цю останню прикмету виявила своїм виступом на конвенції Республіканської партії перед призначенням Роналда Реґена, як кандидата на другу каденцію. Вона вперше закинула демократам, що вони з демагогічних причин кожне американське лихо приписують рідному Урядові, а не ворогам Америки. Джін Киркпатрик могла б перебувати на згаданому пості по нинішній день, але їй — як сама вона заявила — знудилося вічно сваритися з большевиками і їх сателітами. Реґен хотів її зберегти у свому Уряді і запропонував їй членство рівнорядне з іншими секретарями (міністрами) без окремого призначення, але вона не погодилась: вона хотіла бути або державним секретарем або дорадником Президента у справах крайової безпеки, а коли Президент не захотів позбутися людей, які займали ті пости, вернулася до Джорджтавнського університету у Вашінґтоні, де була і є професором політичних наук. Стала теж газетним щонедільним колюмністом. Заявила, що на тому пості принесе Реґенові більшу користь, аніж член Уряду без теки.

У своїх статтях постійно боронить Джін Киркпатрик становище Уряду Реґена в усіх справах. Але в неділю 19-го січня 1986 року виступила з гострою критикою політики — чи може тільки тактики — Реґена супроти Лівії, як головного безпосереднього протектора міжнародного тероризму. Поперше, закинула Реґенові і, не називаючи за іменем, державному секретареві Шулцові, що вони безпотрібно так гостро і різко критикували публічно Лівію за терористичні акти на летовищах у Римі й Відні, коли насправді ті акти не були звернені проти американців і коли у куди більшій мірі завинили у смерті кількасот американців Іран і Сирія, як протектори фанатичних ворогів Америки в Ливані. Далі, Киркпатрик недвозначно підкреслила, що не годиться погрожувати і не виконувати своїх погроз, бо це підриває довір'я до Уряду і дискредитує країну в очах її союзників. Висловила сумнів, чи Америка здатна сама, без співпраці з союзниками, зліквідувати міжнародний тероризм, але закінчила свою першорядну статтю ствердженням, що в усьому світі повинно бути відомо, що не вільно безкарно вбивати невинних американців за те тільки, що вони американці.

Стаття Джін Киркпатрик під знаменним наголовком „Чи Роналд Реґен є тільки республіканським Джимом Картером?" заслуговує на увагу саме тому, що автором цієї статті є людина, яка правдоподібно скорше чи пізніше займе високе становище в американській державній верхівці — в Уряді чи Сенаті. Майже одночасно з появою цієї статті можна було почути й побачити на телевізорах виступи державного секретаря оборони Вайнберґера, які висловлювали взаємосуперечні погляди на потребу поведення супроти Лівії. Виходить, що в такій преважливій проблемі, як боротьба проти міжнародного тероризму, немає згоди в американській державній верхівці.

Сірі громадяни здивовані, чому спершу речник Білого Дому легковажно ставився до закиду, що ЗСА зосереджують військову морську фльоту біля берегів Лівії, назвавши це „рутиною", а після цього нараз підсилюється тамошню американську збройну силу новими морськими одиницями, давши час Совєтському Союзові й собі вислати туди сильне морське з'єднання, включно із заякоренням деяких військових кораблів в самому Тріполісі. Тепер уже ясно, що бльокада Лівії чи спроба тамошнього збройного перевороту, підтримуваного ззовні американською фльотою і летунством, довела б до зудару з СССР — що й заповідав лівійський диктатор Муаммар Каддафі.

Українська громада у діяспорі має наявний приклад, як це недобре, коли у відповідальних колах громадської чи державної верхівки немає повної згоди щодо політики і тактики. Рішальний голос має Президент, але настрій в народі і міжнародній публічній опінії витворюють не тільки Президент своїми офіційними виступами, але й різні члени Уряду, різні його дорадники і співробітники. Користь з такої внутрішньої незгоди має тільки ворог, в даному випадку всі протектори міжнародного тероризму — Іран, Сирія, Лівія та в найпершу чергу — Совєтський Союз. Джін Киркпатрик — мудра жінка, яка не кидає своїх слів на вітер. Вона стоїть у тісному зв'язку із своїми партійно-політичними приятелями і її погляд є напевно поглядом цілого гурту її однодумців. Із наближенням виборів ми є свідками цікавої гри. Найбільше можуть скористати з незгоди республіканців — демократи.

Любов Коленська

УНСОЮЗ — НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІЯЛ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

„Як є потрібна для риби вода, для птаха крила, як спрагненому вода, як голодному хліб, як накінець кожному треба повітря, таксамо і для нас, розсіяних тут українців, треба народньої організації, то є такого братства, такого всенароднього товариства, до котрого кожний українець, де б він не був, де б він далеко не жив, повинен до цього братства, до цеї великої української родини, фамілії, належати", — закликав на сторінках „Свободи" 1-го листопада 1893 року, головний редактор цеї нашої газети о. Григорій Грушка у статті п.з. „Нам треба народньої організації".

Та й справді нічого не було без причини: до цього ж бо заклику спонукала редактора „Свободи" осамітненість української людини, яка, не знаючи англійської мови, серед чужих обставин, мозольною працею заробляла на хліб насущний. Не треба багато шукати, а візьмім до рук „Свободу", в якій один з перших еміґрантів так описує їхню недолю: „Заки українець приїхавши до Америки, допитався до своїх краян, мусів перетерпіти всяку нужду, біду і холод, а часто переплачував життям і гинув десь в незнанім місці, в лісній ярузі, а тіло його накривала хіба впала зогнила деревина".

Слова заклику о. Г. Грушки, засіявши зерно, впали на добрий ґрунт, бо на перших зборах 22-го лютого 1894 року в Шамокіні, Па., засновано Руский Народний Союз, очолюваний тоді Теодосієм Талпашем. Про цю подію так писав д-р Лука Мишуга, теж головний редактор „Свободи", в „Пропам'ятній книзі", що вийшла в 1936 році з нагоди сороклітнього ювілею УНС: „Сталося в американське свято Юрія Вашингтона — Батька свого Краю — немов тим заповідаючи, що подібним українським Батьком стане для української еміґрації в Америці — Союз..."

Віщі бо ж це слова. Сповнились вони, виправдуючи свій зміст під кожним оглядом. Від цієї ж бо знаменної події у житті української спільноти на поселеннях — заснування національно забезпеченевої установи, власне — національно забезпеченевої установи-УНСоюзу, довгі пройшли роки. За першою чумацькою еміґраційною валкою до американських берегів прибула друга і третя еміґраційна хвиля. Не місце тут проаналізовувати відмінних окремішностей оцих поселенців, ми лиш зупинимося на найважливішому компоненті, на спільній цілі цих трьох еміґрацій, що на протязі цих всіх декад були згуртовані в Українському Народному Союзі. Спільною їхньою ціллю було служити українському народові — будь яким корисним способом у будь-якій — ділянці. Під проводом УНСоюзу від самих початків його заснування кипіло, пожвавлювалося життя української громади: будувались церкви, засновувались, зростали установи, товариства, організації, будувалися нові союзові Відділи, процвітало культурно-освітнє життя, розвивалася мережа українського шкільництва, театр, концерти, видавання книжок, публіцистика, допомога українцям на поселенні поза кордонами Америки та й в Україні.

За оцим усім, — як уже було сказано, — стояв Український Народний Союз, що своїм вкладом в життя української спільноти підтверджував слова редактора Л. Мишуги, який колись писав: „УНСоюз займає щодо заслуг цілком окреме місце, хоч би тому, що він перший вніс в народне життя — Українську Ідею". Які промовисті, які правдиві слова, що позначились ділами УНСоюзу на протязі декад, провід якого від самих початків послідовно вів одну і цю саму лінію — опікуватись морально і матеріяльно українською громадою на поселеннях, боротись, відстоювати всюди українське ім'я, утривалювати його, ведучи і підтримуючи культурно-освітню працю, яка є основою життя кожної спільноти, байдуже чи на поселеннях чи на материку. За зріст УНСоюзу ручила його національно-ідеологічна база, що власне створила сильний поміст поміж цією установою і українською спільнотою.

А тепер гляньмо на вислідди, на конкретні приклади співпраці поміж УНСоюзом і українською громадою, що принесли свою поважну, довготривалу обопільну користь. 92 роки тому на своїй першій Конвенції, що відбулася 30-го травня 1894 року в Шамокіні, Па., так званій колисці УНСоюзу, Союз тоді мав 439 членів, сьогодні не зважаючи на те, що в багатьох українських установах членство зменшилося, а то й деякі товариства зовсім позаникали — в УНСоюзі тепер є 78,276 членів. Ще в додатку до цього, як бачимо з останніх звітів Головного Екзекутивного Комітету, — ця наша установа постійно дбає про модернізацію свого підприємства, зокрема свого забезпечення, тому вона не обмежилася до давнього роду забезпеченевих грамот, а ввела дві кляси з одноразовою вкладкою. Це грамота в клясі W (ціле життя) і Ендовмент — 65 (Е-65). У клясі W на ціле життя забезпечення починається від двох місяців життя до 70-го року життя, а в клясі Ендовмент — 65

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про синів славних батьків

Свого часу наш друг Юрко Стефаник у доповіді з приводу сторіччя народин Василя Стефаника, свого батька, цитував його слова до свої синів: „Нещасні ви! Ціле своє життя будете в моїй тіні, ціле життя будете моїми синами".

Справді доля синів славних батьків не легка, хоча не завжди мусять вони бути аж нещасливі з цього приводу. Покійний Ю. Стефаник хоча в молодості не один раз нарікав на постійне підкреслювання його синівства, зчасом виробив собі власне тривке ім'я у нашій літературі, як тонкий критик, автор десятків глибоких статтей і літературний редактор. Пишучи під псевдонімом щоб відрізнити себе від імени батька, Ю. Стефаник видав незвичайний твір п.н. „Моїм синам, моїм приятелям", збірку есеїв, що залишаться тривалим вкладом у нашу літературу.

Значить, тут зумів син великого батька здобути собі своє власне ім'я і не стояти ціле життя в його тіні та не мати комплексу, який психічно може знищити людину.

Але таке не все дається осягнути. Ось нагадується інший приклад, який закінчився дуже сумно, так як це передбачав Василь Стефаник для своїх синів.

У післявоєнних роках, я із-за дивного збігу обставин, познайомилася із іншим сином великого батька — це був син одного із найславніших акторів австрійської сцени перед Першою світовою війною та улюбленця цісаря Франц Йосифа — Жірарді. Син його, хоча вже сам у віці понад п'ятдесятку, ніяк не міг визбутися тіні давно померлого батька, яка тяжіла над ним від молодих років. Інтеліґентний із письменницьким пером, він залишився лише сином славного батька і ніколи не зумів провадити свого власного самостійного життя. Коли ми подружили він був наскрізь огірчена, психічно хитка і нервова людина, повна комплексів і претенсій до світу. Сам називав себе не прізвищем, а псевдом „Дер-зон-дес", що у перекладі можна окреслити як „Син-того".

Під таким наголовком написав повість, що насправді була автобіографічною, і її читав нам окремими відтинками у спокійні пополудня у Бад Ішлю, де проживав у віллі, яку подарував батькові цісар Франц Йосиф. Хоча повість була добре написана і з тонким вичуттям, автор одного дня у приступі депресії спалив рукопис у коминку хати свого батька. А в два роки пізніше у цій хаті покінчив зі собою.

Ось ми подали два різні приклади, як можна реагувати на славу своїх батьків, але це ніяк не зміняє самої проблеми і це добре знають ті, які часто через ціле життя чують постійне: „ах, це ви син..."

Незавидна доля тих, хто мусить слухати такі завваження, насунулася на думку недавно, коли навпроти нас сидів один із молодих наших активістів в українському житті, саме син аж надто відомого колам української спільноти — батька. Признаюся, що з соромом я спостерегла, що сама допустилася цього гріха, поставивши невластиве питання цій молодій людині. Коли, однак послухала його розповіді прийшла до переконання, що він іде своїм індивідуальним шляхом і виробляє своє „я", незалежно від імени, яке йому припало носити.

О—КА

Володимир Жила

ШЛЯХИ ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ

(Перевиданий роман О. Кобилянської „Апостол Черні")

II.

Хіба можна щось таке вимагати від людини, що стоїть на твердих національних основах і душею і серцем належить до свого народу. Такі пекучі суперечності можуть привести в житті лише до трагічного кінця й вони привели Дору до спроби самовбивства. „Її найдено без пам'яти підстрілену в кімнаті під картиною св. Юрія" (II, стор. 190). Цей рішучий вчинок молодої жінки й небезпека смерти тількищо спричинили зміну в наставленні Альбінського, який сулувано погодився на її одруження з Юліяном. Усі ці події — це приклад страшного глуму, якого ніяк не можна виправдати. Він лишиться осудженим назавжди.

З великою симпатією Кобилянська змалювала й образ о. Захарія, наділяючи цього „апостола черні" багатьма громадянськими й християнськими чеснотами. Він серцем болів за народ і хотів бачити в його проводі „сумлінних і просвічених душпастирів". Він зробив не абиякий вплив на Юліяна, який раптом змінив свої життєві пляни й рішився піти на студії теології, щоб стати також „апостолом черні". Його рішення сталось під час бурі в природі, коли він сповідається „не так особі душпастиря, а більше батькові доньки його Еви" (II, стр. 41). Він відкрив йому свою душу, а саме, що він любить його дочку й хоче стати душпастирем. Цим Юліян не тільки здобув всесторонню підтримку о. Захарія, але допоміг Еві виїхати на студії медицини до Швайцарії. Перебування за кордоном дало їй знання, відкрило перед нею культурні надбання інших народів, але спричинило відхилення свого рідного. Вона „вже не покутівська Ева", бо полюбила іншого мужчину, іншої народности, і приступила до його нації тим більше, що бабунин елемент у ній допоминався своїх прав, а за ним і пересвідчення, що те, що лежить у крові є життя і скорше чи пізніше добивається наверх" (II, стор. 137).

Рішення Еви звело до гробу о. Захарія, змінило життєвий шлях Юліяна, який з „апостола черні" став „апостолом меча". Таким чином прийшло до ще одної перемоги Альбінських над Цезаревичем. Проте, не довго судилося їм верховодити. Перемога сильно підкосила їхню життєздатність і їхні потенціяльні сили станули на краю вичерпання. Вчинок Дори, до речі теж за походженням Альбінської, але людини, що прозріла національно, приносить перемогу Цезаревичеві. Ми є свідками великих змін: колись дід капітан Юліян Цезаревич не тільки не зумів одружитися з Ольгою Альбінською, але впав жертвою інтриг Альфонса Альбінського, а в третьому поколінні єдина внучка того ж Альбінського стала дружиною його внука теж Юліяна.

Совєтська критика не сприйняла твору прихильно. В „Українській Радянській Енциклопедії" („УРЕ") автори стверджують, що в „Апостолі черні" „Кобилянська зазнала творчої невдачі, написала ідейно й художньо неповноцінний твір" (т. 6, 1961, стор.514). Не доцінив твору також і літературознавець Ф.П. Погребенник. На його думку „брак ширших життєвих спостережень, вузькі ідейні горизонти твору, деяка ідеалізація буковинського попівства, зрештою композиційна рихлість роману — це ті вади, які свідчать про не переборні до кінця суперечності в світогляді письменниці, про певний спад її творчих сил" („Історія української літератури", Київ, 1968, стор. 205-206). Для нас цілком зрозуміло, що в совєтських умовах „Апостол черні" мусив зазнати їдкої критики, тому, що письменниця не відстоює матеріялістичного світогляду, не підтримує революційних поглядів на життя, не виступає проти релігії і церкви, а навпаки твердо стоїть за кровну спорідненість з своїм народом, для свого роману черпає мотиви з життя, боліє над розвитком церкви й релігії. Для неї о. Захарій добрий і мудрий, бо він душпастир.

Напевно корисно й цікаво для читачів буде дещо розказати про Крайову Управу Українок Канади (Координаційна надбудова українських жіночих організацій в Канаді), що порадувала нас рецензованим виданням. Ця управа (що міняється за ротаційним порядком) уже понад 40 років очолює Комітет Українок Канади й виконує цілу низку відповідальних національно-громадських завдань. Вона скріплює духа єдности серед організацій українського жіноцтва (через особисті контакти, пресу й творчу співпрацю) для добра цілости українського громадсько го життя. Управа репрезентує українські жіночі організації назовні, плянує і координує працю в ділянках: освітній, виховній, культурній та суспільної оріки; бере активну участь у праці Комітету Українців

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕ ТОЙ АВТОР

У „Свободі" з 18-го січня ц.р. в дописі про появу монографії творчости Мирона Левицького подано дві довші цитати з того видання, які характеризують творчість мистця. Авторство тих цитат приписано мені. Я справді написав до тієї монографії вступне слово, але згадані цитати взяті не з моєї статті, а з великої статті авторки тієї монографії Дарії Даревич. Я не маю претенсій присвоювати собі писання інших авторів, тому прохаю цю помилку спростувати.

Святослав Гординський

Верона, Н. Дж.

В ІНДІЇ СУД засудив трьох сікхів, виконавців атентату на прем'єр-міністра Індіру Ґанді в 1984 році, на кару смерти через повішення. Тому, що вони є військовиками і служили в охоронній службі прем'єра, у військових колах, не згадуючи сікхів, панує незадоволення вироком суду. Як відомо, військовиків переважно розстрілюють за доконані ними злочини. Суд потрактував їх як звичайних вбивників-терористів і це може стати прецедентом до нових зворушень сікхів проти контрольованого гіндусами центрального уряду прем'єр-міністра Раджіва Ґанді, сина застреленої Індіри. Оборонці засуджених заявили кореспондентам, що вони внесуть апеляцію до вищої судової інстанції.

МОЇ ПЕРШІ КРОКИ НА „ЗЕМЛІ ВАШІНҐТОНА"

Написав ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

IV.

Людина бажає завжди чогось кращого. Мене дуже мучила нічна праця, я не міг спати вдень, став нервовий і фізично та психічно вичерпаний. Та й життя вимагало кращого заробітку. Але працю на день не так легко було дістати.

Нарешті така нагода трапилася. Один знайомий, який працював „гавсменом" у передовому готелі „Волдорф Асторія", знайшов іншу працю й запропонував мене на своє місце. Заступником формана був поляк і згодився мене прийняти. Праця була далі нічна, але дещо легша — я мав пилососом чистити кілька акрів „карпетів" в головному вестибюлі готелю. Було тут теж кілька українців, між ними і колишній видатний кооперативний діяч, старший віком чоловік, який гідно переносив тяжку долю й своєю погідною вдачею підтримував нас на дусі. Платня була вища від попередньої, крім того ми отримували першорядні харчі, а в 5-ій годині ранку кухарі кликали нас на гарячу каву й свіжі тільки що з пекарні булки.

Коли мої співтовариші праці українці довідалися, що моя функція чистити хідники в головному вестибюлі — жахнулися:

— Бійтеся Бога, а то ви попали! Та з вами буде працювати дуже небезпечний мурин, який із своїм земляком побив до непритомности мадяра, що виконував цю саму працю, що її вам призначено.

— Якщо таке трапилося, то мусіла бути якась причина, — сказав я.

— Та, знаєте, мадяр трохи його „підтягав", а раз зробив із ним „практичний жарт", — перекинув візок, на якому він вивозив старі папери. Мурин розсердився, намовив свого земляка і в якомусь закапелку побили мадяра, а потім сказали, що він кинувся на них і вони діяли у власній обороні. Вони були вдвох, отже мали свідків, а мадяр був сам.

З тремтливим серцем пішов я до праці. Справді був тут дуже чорний і страшний із вигляду мурин. Я взявся за довжелезного вужа, на одному кінці якого був пристрій до втягнення пилу, а другий кінець треба було застромляти в отвір у стіні, через який, вміщена в підвалі машина, всисала порох. Робота йшла мені нескладно. Мурин залишив свого візка й придивлявся, врешті приступив до мене, усміхнувся приязно і запропонував показати мені, як працювати пилососом, щоб було швидко, легко й добре.

Під час відпочинку він сказав:

— Вам певно розказали, що я побив вашого попередника. Це правда, але я мав свою причину: він глузував із мене і ставився до мене з презирством, що я мурин.

Незабаром я знову „авансував", бо заступник формана взяв мене на один із вищих поверхів (це теж аванс!), де містилися кімнати якогось ексклюзивного клюбу. Тут було чисто, праця була легка, можна було навіть подрімати.

Раз трапилася якась пильна більша робота й нас усіх мужчин покликали помагати цій групі робітників, яка була нормально „залогою" цієї секції. Було тут і кілька наших людей. Ми скінчили завдання раніше призначеного часу і мали кільканадцять хвилин передишки. Один із наших людей, молодий ще парубійко, почав жартувати й у приступі гумору ляснув якогось мурина по карку.

Чорний взяв це за образу, вчинив авантюру, інші чорні приєдналися до нього, обступили нефортунного жартуна, хтось блиснув лезом ножа. Побачивши, що збирається на поважну бучу, я підійшов до ображеного чорного й спокійно почав вияснювати йому, що парубійко не думав його кривдити, а зробив це жартома, бо він привик до такого в „старому краю" і не знає місцевих звичаїв. Мало-по-малу пристрасті притахли й обійшлося без поважнішого інциденту. Я остеріг жартівника, щоб у майбутньому був обережніший у поведінці в країні, звичаїв і відносин якої не знає. Зокрема треба бути обережним із муринами, які вважають себе жертвами білої раси, терплять на почуття неповноцінности й борються за рівноправність.

Продовження буде.

УНСоюз...

(Закінчення зі стор. 2)

приймається від двох місяців до 55-го року життя. Найкращим доказом цього, що УНСоюз виходить на зустріч інтересам своїх членів, а тим самим і української громади, послужить це, що забезпечення в клясі на ціле життя можуть набути старші віком особи аж до 70-го року життя, якщо вони є в доброму стані здоров'я. Отже служба для громади видна і на цьому прикладі.

А коли глянути на виказ різних пожертв з каси Українського Народного Союзу, на його щедрість для своєї громади, тоді, мимохіть, приходить знову на думку оцей властне національний потенціял цієї установи, ця постійна і послідовна лінія, що її ще колись висунув о. Грушка, коли закликав на кожному кроці і де лиш потреба, допомогти своїй „родині". Союз виплатив 100,000 дол. нашій молоді, українським нашим студентам на стипендії, 100,000 дол. — на Фонд Оборони Української Спадщини, 50,000 на народні цілі — українські церкви, наукові, молодечі і виховні установи, 1,000,000 асиґновано на доми для сеньйорів, членів Українського Народного Союзу, понад 70,000 виплачено на книжку Роберта Конквеста про штучно створений голод в Україні 1932-33 роках, що її видає Центр Українських студій при Гарварді спільно з УН Союзом. Тут зазначено одні із найбільших пожертв, що й казати про інші, небато від них менші, та всіх їх тут важко перелічити. Але вже повищі цифри говорять самі за себе!

• • •

Чергувались українські еміґраційні хвилі, летіли один за одним роки, але, як бачимо не напропаще, а навпаки — у велику користь для нашої громади. Це ділося і діється зовсім просто, адже за словами д-ра Л. Мишуги Український Народний Союз — „перший вніс у народне життя — Українську Ідею", цим самим — це ніяке диво, що УНСоюз пліч-опліч, невідступно із своїм народом, брав участь в житті української спільноти, зростав у ній і природно, вона — ця спільнота, зростала в ньому.

І коли від самих початків заснування УНСоюзу — посьогодні зведемо його почини під один спільний знаменник, то насувається простий і логічний висновок: життя окремої, незорганізованої одиниці на поселеннях — надто рисковне і надто самотнє; воно не лиш що не забезпечене матеріяльно, але, як національна одиниця — наражене на меншу відпорність на асиміляцію. І навпаки: якщо вона приєднається до своєї установи, УНСоюзу, — це нелиш зміцнює її матеріяльну силу, забезпечує її фінансово, інакшими словами сказавши, дає „піс оф майнд", але й затримує її етнічний рівень, її українство.

Ще одне. Візьмім до уваги приналежність даної людини до УНСоюзу, яка по роках, нічого не відаючи про своє походження, або про нього призабувши, гляне на свою членську виказку, начебто на свою другу метрику. Адже на ній зазначено, що вона є членом не іншої установи, а Українського Народного Союзу. Це мимохіть заставить її довідатись або пригадати собі про етнічний її корінь, про її національне походження. А це вже для нашої громади, для утривалення її майбутнього на поселеннях — преважливий і формуючий чинник.

І під яким аспектом не розглядати б нам цієї справи — приналежність до УН Союзу напевно обернеться стократно в наше особисте чи нашої громади добро. Дивлячись на УНС не інакше, а як на безперечний національний потенціял української спільноти, доказом чого були різні почини цієї установи для добра союзової родини, — можна прийти до єдиного, корисного для нас, висновку: скріплюючи ряди Українського Народного Союзу, скріплюємо свій власний особистий стан, скріплюємо стан української спільноти на поселеннях.

Подумаймо над цим.

Шляхи...

(Закінчення зі стор. 2)

Канади як повноправна складова організація. Крайова управа веде також видавничу діяльність. Досі видано декілька цінних книжок для дорослих та понад десять книжок для дітей.

У цілому ж роман „Апостол черні" — тематично дуже рясний. Він має багато позитивних образів, а його герої здатні захопити нашу молодь своєю сміливістю у відстоюванні народної правди й своєї національної гідности. У романі також широко обговорені ідейно-моральні й релігійні збудження для священицького покликання. Вони духово можуть збагатити нашу молодь, розширити її уявлення про людину в боротьбі за щастя та гартувати її ідейні й релігійні переконання.

І останнє. Нам здається, що книжка виграла б якби в ній була відповідна вступна стаття з поданням подій з життя письменниці та фактичного літературного матеріялу, систематизованого згідно з вимогами літературнознавчої науки. Цим виданням, без сумніву, покладено добрий початок до пізнання літературної спадщини, що її нам залишила Ольга Кобилянська.

З нагоди створення при Фундації Українського Вільного Університету (УВУ) Постійного Стипендійного Фонду (ПСФ) ім. Михайла і св. п. Анастазії Пирських 27-го грудня 1985 року, хочемо представити українській громаді прикладну українську людину.

М. Пирський—вояк, гуманіст і меценат

Св. п. Анастазія Пирська

Михайло Пирський

Михайло Пирський народився 18-го жовтня 1899 року в Жовкві, Західня Україна, в робітничій родині Анни і Теодора, в якій було ще три сестри і два брати. Як найстарший з дітей в родині, Михайло закінчив середню освіту в затишному родинному містечку Жовкві.

Вміжчасі у вирі і крутежі воєнних подій валилися імперії, і на їх руїнах у 1918 році творилася молода українська держава. Ця подія застала його вже молодим вояком у рядах австрійської армії на території України в Херсонщині. Він не повертається в рідну Галичину, але з групою здемобілізованих з австрійської армії молодих українських вояків, підстаршин і старшин вступає у ряди війська молодої української держави—Української Народної Республіки (УНР) і разом із біля трьома сотнями галичан зорганізували і оформили з місцевого населення полк ім. Івана Богуна. Під тиском ворога відступив з армією УНР через Румунію, Заліщики, а згодом через Чортків і Тернополь повернувся на Волинь.

М. Пирський служив у Четвертому гарматному полку Четвертої київської дивізії в ранзі бунчужного, а згодом підпоручника армії УНР. Брав участь у боротьбі з червоним наїзником і із змінливим щастям українського вояка пройшов ці пам'ятні дні будови Української Держави. Михайло Пирський—це один із небагатьох живих ще свідків славного Зимового Походу. Цілий час наших Визвольних Змагань він перебував в українській армії.

У висліді програних Визвольних Змагань демобілізований поляками в дорозі в полон в корінну Польщу (Вадовіце), переїжджаючи місто Львів, повернувся у рідне містечко Жовкву.

Перші роки польської окупації працював на різних роботах, включно з цегельною у рідному місті, активізувався у праці читальні „Зоря", пробував щастя у купецтві, що згодом стало його улюбленою професією.

В 1930 році заклав гуртівню і склеп з релігійними речами у Львові, який із перебоями у різній формі вів під двома наступними ворожими окупаціями. Щойно напередодні поновної окупації Галичини червоними московськими полчищами Михайло Пирський залишив Львів і через Словаччину виїхав у Баварію, де поселився біля Авґзбурґу, де займався купецтвом.

В 1949 році він виїхав до Америки і замешкав в Ню Йорку. Там він одружився з Анастазією Харачко, знайомою ще з рідних земель, та в 1953 році заклав власну крамницю дитячого одягу в українській дільниці при Першій авеню в Ню Йорку.

Крім постійної праці в крамниці, родина Пирських брала активну участь в громадській роботі та рівночасно стала щедрим жертводавцем на різні загальнонаціональні цілі.

В 1983 році 4-го квітня по довгій недузі відійшла у вічність дружина М. Пирського Анастазія, і він залишився осамітненим. Він не попав у відчай, а далі розбудовував і вів підприємство та залишився активним у громаді. Похорони дружини, зокрема цілий ряд прощальних промов, були доказом не тільки корисної громадської праці родини Пирських, але, в першу чергу, вказали на прикладну жертвенність їх на українські наукові, культурні і релігійні цілі.

Це коротко життєвий шлях Михайло Пирського, колишнього вояка української армії, щедрого мецената, відданого українській справі працівника, людини шляхетної і гуманної, яка допомагала всім в тяжкій ситуації, без огляду на національне походження чи віровизнання, наражуючись не раз власним життям.

Мавріс Рінде, мешканець Перемишля, згодом від 1939 року Львова, а тепер Фльориди, 14-го жовтня 1985 року писав про Пирського так: (цитата з листа)—

„У Львові жив один із наших покупців українець пан Михайло Пирський. Ми завжди вважали пана Пирського як людину надзвичайно гарну, порядну і чесну, з якою ми мали близькі торговельні, приватні і товариські відносини. Після окупації Львова німці почали найбільш брутальне і варварське переслідування жидівського населення. Пан Пирський зразу, мимо різних небезпек, заофірував нам всяку допомогу, щоб пережити це лихоліття. З огляду на постійні хатні ревізії, я свої речі і дорогоцінності, в тому золото і діяманти, заховав у пана Пирського. Перед депортацією до таборів смерти під чужим прізвищем я втік і поселився в Люблині. Згодом пан Пирський переслав на мою адресу всі мої речі, а ідучі до Варшави, він особисто передав нам у Люблині наші дорогоцінності. З Люблину в торговельних справах я відвідав Львів. Пирський мимо гострої заборони і персональної небезпеки, радо гостив мене дві доби у своїй хаті. Тоді ж я довідався, що він був у зв'язку з моєю сестрою, якій позичив гроші. Це було тоді, коли були дуже малі вигляди на те, щоб пережити голокост. Він рівнож показав мені нового листа від сестри з проханням про нову позичку. Ми зробили умови, що наш брат, який жив тоді в Америці після війни поверне наші позички.

Я був щасливий з родиною пережити це страхіття і через Париж прибув в 1952 році до Ню Йорку. Пан Пирський приїхав раніше, він навіть не шукав мого брата, щоб дістати зворот позичок. Він працею заробляв на життя, та щойно після втрати її звернувся до брата, як раз тоді, коли ми приїхали до Ню Йорку.

Ми відбули довгоочікувану найкращу зустріч, і я зразу пологодив свою повинність із вдячністю за його шляхетність, щедрість і допомогу, яку він подав мені і моїй сестрі".

Ми навели довшу цитату з листа пана Рінде для того, щоб звернути увагу на цілий ряд наших визначних громадян серед старшої ґенерації, які в різній формі допомагали іншим в їх тяжкому і безвиглядному, положенні, наражуючись не раз на втрату власного майна чи з небезпекою для життя. В обличчі багатьох фактів, злобною і несовісною виглядає справа нищення українських пам'ятників та напаслива антиукраїнська атака в діяспорі, аранжована большевицькою Москвою при допомозі певної частини жидівського населення, колишніх жителів наших земель.

Наш меценат М. Пирський мав щастя належати до покоління, якому доля судила двічі творити українську державу. Цей процес національного вставання, боротьби, любови, хвилювань і турбот пережив глибоко молодий юнак, а згодом бунчужний армії УНР,— а відлуння цих переживань залишилися у нього чарівним спомином і дороговказом на ціле життя.

Пройшов М. Пирський тяжкий і цікавий шлях. Шлях повний труднощів і небезпек. Завдяки своєму становищу, любові до рідного народу, вродженій гуманності, так притаманній українському народові, а зокрема його поколінню, пройшов цей шлях гідно і з почуттям гордости може згадувати пройдене.

Вже на схилі віку він розпоряджається своїм матеріяльним надбанням, ділить його в такий спосіб, щоб воно вічно служило українському народові і тим ідеалам, за які він боровся в рядах української армії і для яких він працював із ранніх літ до сьогодні.

При фундації Українського Вільного Університету в Америці він започаткував Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ) ім. Михайла і св. п. Анастазії Пирських,— вплачуючи на цю ціль 23,000 дол. Капітал ПСФ залишається ненарушеним, тільки з відсотків фонду ще за його життя буде приділена щорічна стипендія на студії україністики для студентів або учителів українознавства, для дослідників нашої минувшини чи сучасности та на видання наукових праць.

Іншими словами, стипендії на студії і готування молодої зміни для українських наукових громадських і молодечих установ і організацій, щоб продовжувати розпочате ним і його сучасниками діло майже 60-ть років тому.

Це—забов'язання і одночасно запевнення, що народ, маючи серед старшої ґенерації людей серця і снаги М. Пирського, буде мати запевнену зміну, скоріше поповнення порідлих рядів і скоріше дійде до вимріяної мети—власної держави.

Петро Ґой

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

У ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

Юліяна Скафарика

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 1-го лютого 1986 р., о год. 8:30 ранку в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку.

Рідних, Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

Дружина — МАРІЯ
Діти — БОРИС і ЗІРКА

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

Д-ра ЯРОСЛАВА ВОЄВІДКИ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у слідуючих церквах:

в соборі СВ. РОДИНИ у Вашінґтоні, Д.К.
СВ. ЙОСАФАТА у Клівленді, Огайо
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в Нюарку, Н. Дж.

дружина — ХРИСТИНА
з родиною

ПРЕЗИДІЯ РЕҐІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ЯРОСЛАВЩИНИ Й ОКРАЇН ЗАСЯННЯ ЯРОКСА ЧИКАҐО

з глибоким смутком повідомляє, що 20-го січня ц. р. помер трагічною смертю на 77 році життя визначний український громадський і політичний діяч на рідних землях і в Канаді, кол. адвокат і голова УДК в Чесанові, науковий співробітник університеської бібліотеки у Баффало, Н. Й., письменник і журналіст, почесний член ЯРОКСА і співредактор Збірника Ярославщина і Засяння

бл. п.

Мґр ВАСИЛЬ БОРОДАЧ

ПОХОРОНИ відбулися 24-го січня 1986 р. у м. Брентфорді, Канада.

Родині Покійного висловлюємо найглибші співчуття.

Президія ЯРОКСА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 12-го січня 1986 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько і і Дідо

бл. п.

Мґр ВАСИЛЬ ПАКУЛЯК

Заупокійна Панахида була відправлена 15-го січня 1986 р. у похоронному заведенні Капали. Похорон відбувся в дні 16-го січня з церкви св. Константина на цвинтар Gethsemane, Minneapolis, Minn.

Залишив в горю і смутку:

дружину АЛЕКСАНДРУ
три дочки — МАРТУ, ХРИСТИНУ і ТЕРЕНЮ
з мужами, чотири внуки
та ближчу і дальшу родину в Америці, Канаді і в Україні.

•

На тризні зібрано 275.00 дол. на нев'янучий вінок для „Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді" (ОПЛДМ), якої Покійний був представником довгі роки.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, Інк.

ділиться з нашим громадянством сумною вісткою, що 15-го січня 1986 р. на 72-му р. життя відійшла від нас

бл. п.

ОКСАНА СІМОВИЧ

професійна скрипачка, пропагатор української музики, бувша учителька УМІ, Відділ у Філядельфії.

Родині і Приятелям Дорогої Покійної складаємо щирі співчуття.

ПРЕЗИДІЯ УМІ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і українським громадянством, що по довгій і важкій недузі відійшла у Вічність в середу, 15-го січня 1986 р. на 72-му році життя

св. п.

ОКСАНА БОЙКО СІМОВИЧ

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 19-го січня 1986 р., о год. 4-ій після полудня в похоронному заведенні Михайла Насевича при 109 E. Tabor Road

ПОХОРОН в понеділок, 20-го січня 1986 р. в похоронному заведенні о год. 9-ій рано, а після в церкві Христа Царя при 1629 W. Cayuga St. Тлінні останки покійної спочили на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку:

ІРИНА БАЗИЛЕВИЧ — сестра
ХРИСТЯ БАЗИЛЕВИЧ — сестрінка
Ближча і дальша родина в Україні

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ

у глибокому смутку повідомляє своїх Членів і всю Українську Громаду, що у вівторок, 21-го січня 1986 р у Чикаґо, Ілл. відійшов до Вічности на 64 р. життя колишній довголітній голова ОУВЛ і улюблений соліст-баритон

бл. п.

Д-р ІВАН РУДАВСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного, його синам з родинами і братам з родинами складаємо слова найглибшого співчуття.

Для вшанування пам'яті Покійного, просимо складати пожертви на Український Інститут Модерного Мистецтва.
Ukrainian Institute of Modern Arts
2320 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622

Управа ОУЛВ

Гарвардський...

(Закінчення зі стор. 1)

періщні грошові приходи є задовільні. Такий був загальний консензус усіх присутніх.

Діловий Комітет зосередив теж у великій мірі свою увагу над знайденням поодиноких людей та громадських одиниць, щоб уфундували поодинокі томи видань і з присвятою тих томів для фундаторів. Такий том коштує приблизно 25,000 долярів і досі є понад 10 кандидатів на таких фундаторів, тобто на нових 250,000 долярів. Можливо, що таких фундаторів знайдеться більше.

В міру видних результатів проґресу в здійсненні Гарвардського Проєкту, комітет сподіється збільшеного припливу фінансових засобів. В 1986 році Комітет постарається придбати один мільйон долярів.

Науковий Комітет, крім проф. Омеляна Пріцака, автора Гарвардського Проєкту, репрезентували: проф. Ігор Шевченко, діючий директор УНІГУ, проф. Сисин, заступник директора УНІГУ та д-р Любомир Гайда, координатор УНІГУ в справах тисячоліття.

„Перші два етапи, тобто етапи теоретичного оформлення та з'ясування цілої ідеї нашому суспільству, хоч може і в скороченому виді, є закінчені, а тепер ми є вже на третьому етапі, етапі практичної реалізації Гарвардського Проєкту", — сказав проф. О. Пріцак.

Багато підготовчих праць для багатьох томів, починаючи від добору оригіналів, відповідних коментарів, перекладів на українську та англійську мови, вже зроблені. Треба їх клясифікувати, в які томи мають бути включені і поодинокі томи доповняти, щоб були готові до друку.

„Мусимо мати видний вислід праці, це нам буде облегшувати збірку фондів", — сказав д-р Степан Ворох.

„Будуть потрібні гроші, праця піде вперед скоро", — відповів проф. І. Шевченко.

Діловий Комітет заступали: д-р С. Ворох, голова, інж. Дамян Кордубас, секретар, о. диякон Богдан Тарнавський, мґр Володимир Баранецький, Богдан Робак, мґр Іван Я. Хамуляк члени.

Присутні були теж: Владики Михайло Гринчишин, д-р Адріян Сливоцький, правний дорадник УНІГУ, Лідія Стецик, урядничка УНІГУ.

ПОЛІЦІЯ В ПІВДЕННО—АФРИКАНСЬКІЙ Республіці знову зударилась з великою товпою демонстрантів на передмісті Йоганнесбургу. У зударі загинуло сім негритян і 40 були поранені, бо у випадку масових зворушень поліція вживає гостру зброю, згідно з наказом уряду. Зудар демонстрантів з поліцією наступив після того, як чорні „революціонери" застрелили двох білих поліціянтів. Піліція почала розшукувати вбивників, але їй в цьому перешкоджала товпа чорних.

АРІЄЛЬ ШАРОН, колишній міністер оборони в ізраїльському уряді, якому журнал „Тайм" закидував співучасть у масакрі палестинців у таборах переміщених осіб в Бейруті під час окупації ізраїльськими військовими частинами південного Ливану, остаточно полагодив свої „спори" з видавництвом „Тайм". Не зважаючи на те, що Шарон програв судову справу проти згаданого журналу в Ню Йорку, видавці тепер погодилися покрити більшу частину судових коштів Шарона і цим була закінчена ця контроверсійна і голосна справа.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд прийняв рішення, в якому визнається законною вимога про матеріяльну компенсацію, висунену американцями японського походження за їх насильне виселення і поміщення в концентраційні табори після початку воєнних дій на Тихому океані. Загальна сума, яку вимагають японці, може досягнути 25 більйонів долярів.

У Вашінґтоні...

(Закінчення зі стор. 1)

свідомих селян, які ставили активний спротив совєтському режимові. Цю трагедію він назвав „забутим голокостом". Він підкреслив, що українців все ще переслідують в СССР за їхні політичні, релігійні й інші переконання та принципи демократії й свободи. Б. Бредлі закликав своїх колеґ в Сенаті голосно протестувати про потоптання національних і людських прав в Україні і в цілому світі та прославляти український народ за його постійну боротьбу за свободу.

Губернатор Т. Кейн, не без зворушення заявив, що для нього День Української Незалежности має особливе значення, бо першим його кроком на пості губернатора Ню Джерзі і першим документом, який він, як губернатор підписав, був документ проклямації Української Державности. Так було і чотири роки тому.

Андрій Кейбіда з Мейплвуду, член Етнічної стейтової дорадчої ради і головний радний Українського Народного Союзу, наголосив важливість пригадування американському народові про втрачену волю українського народу і про переслідування людей у батьківщині його батьків. „Там немає свободи, існує маса застрашених органами КҐБ людей, в Україні й інших поневолених країнах, панує тиранія комуністичної партії ось уже 68 років. Вже найвищий час, щоб вільний світ запізнався з правдивою суттю комуністичної системи", — заявив Кейбіда присутнім, між якими були багато стейтових сенаторів, леґісляторів і запрошених гостей.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 2-го ЛЮТОГО 1986 р.

Свардсмор, Па. — Річні збори 231-го Відділу УНС ім. Патріярха Йосифа Сліпого відбудуться о год. 2-га по пол. в домі голови Відділу В. Пастушка при 920 Вестдале Аве., Свардсмор. На порядку нарад: відчитання протоколу з останніх Річних зборів, звіти членів Управи і Контрольної Комісії, дискусія над звітами, вибір нової Управи і Контрольної Комісії на 1986 рік. Після Річних зборів будуть місячні збори, під час яких буде вибір делеґата і заступника на 31-шу Конвенцію УНСоюзу. По нарадах буде гостина для учасників зборів.

За Управу Відділу:

В. Пастушек, голова
П. Пітнер, секретар
Інж. Микола Ромах, голова Контрольної Комісії

Бетлегем, Па. — Річні збори 47-го Відділу УНСоюзу відбудуться о год. 5-ій по пол. в залі української католицької церкви при Union Blvd and Kenmore Ave. По зборах вибір делеґатів на 31-шу Звичайну Конвенцію УНСоюзу. Просимо членів прибути на збори, як не буде відповідного числа активних членів, збори відбудуться пів години пізніше.

УПРАВА

Сиракюзи, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Українська Січ" 39 Відділ УНС о год. 2-ій по пол. в малій залі Українського Народного Дому. Порядок зборів: звіти Управи, плянування у приєднанню нових членів, річних загальних зборів і вибору делеґатів і заступників на 31-шу Конвенцію УНС та внески і запити. Збирання членських вкладок: субота — від 5-8 години вечора, неділя — від 12-2 години по пол. Ввічливо проситься всіх членів взяти участь у зборах.

УПРАВА

НЕДІЛЯ, 16-го ЛЮТОГО 1986 р.

Пассейк, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-Відд. о год. 4-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Є важні справи, тому проситься численно прибути. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — І. Хомко, пред., Р. Галабурда, заст. предс., І. Блиха, фін. секр., Варвара Тижбір, кас., В. Марущак, рек. секр.